

Eigen-Wijs

Een trimestriële uitgave van **VONAC** vzw, het nascholings- en pedagogisch begeleidingscentrum van **VOOP** vzw – Vlaams Onderwijs OverlegPlatform.

Jaargang: 9

Nummer: 25, oktober 2009.

In dit nummer vind je:

Wegwijs

Voorwoord (p. 1)

(...de volgende en opnieuw...)

Wie, waar & hoe? (p.2)

(...met weer een zeer trouw team...)

Kijken in de School

“C.V.O. – de Taalleergangen te Strombeek.”

Door Johan Royeaerd (p.3)

(Johan ging op pad met de directrice en de adjunct-directeur.)

Oktober thema

“Het nieuwe decreet betreffende de kwaliteit van het onderwijs.”

door Johan Royeaerd (p.6)

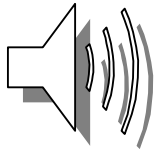
(Johan verkende voor ons het terrein.)

Prikbord

Onder deze rubriek kan eenieder die zich geroepen voelt zijn opmerkingen, vragen, suggesties en dergelijke kwijt. (p.9)

Agenda

Wat voor interessants is er te doen? (p.16)

Wegwijs

Voorwoord:

Het moet je zijn opgevallen: op de eerste pagina staat 'oktober 2009' en niet 'september 2009'. Wij, VONAC'ers, zijn namelijk van mening dat het begin van het schooljaar al leeswerk genoeg met zich meebrengt en dat onze nieuwsbrief daarom wel eens in de vergeethoek durft te sukkelen.

Een tweede reden is dat wij u absoluut het verslag van onze eerste "Met VOOP aan zee" niet wilden onthouden. Voor de foto's verwijzen we u alvast naar de fotogalerij op onze website.

Katty Elias

Veel leesplezier!

Wat is jouw mening omtrent deze publicaties?
Laat het ons weten en mail naar onze eindredactie:
k Elias@vub.ac.be

Colofon:

✉ Verantwoordelijke uitgever voor deze nieuwsbrief is Katty Elias, Van Lerijslaan 162 te 2850 Boom.

📄 Eindredactie: Katty Elias – k Elias@vub.ac.be of

👉 **Eigen-Wijs** verschijnt trimestrieel, met een oplage van 95 exemplaren.

Wie, waar & hoe:

- ☑ *Katty Elias* (k Elias@vub.ac.be), tel: 02/629 21 51 – voorzitter, coördinator en eindredacteur
- ☑ *Jeanine Billens* (jbillens@vub.ac.be), tel: 02/629 24 51 - ondervoorzitter
- ☑ *Isabelle Janssens* (Isabelle.janssens@vub.ac.be) - penningmeester
- ☑ *Christiane Samaey* (csamaey@vub.ac.be), tel: 02/629 12 20 - pedagogisch adviseur kleuter-, lager onderwijs
- ☑ *Johan Royeaerd* (johan.royeaerd@fulladsl.be), tel: 0486/031 131 – pedagogisch adviseur secundair en volwassenenonderwijs

📍 Wij zijn gevestigd op het volgende adres:

VONAC vzw

p/a VUB-IDLO – lokaal 3B210
Pleinlaan 2
1050 Brussel

📖 Meer en andere informatie (o.a. deze en alle vorige nieuwsbrieven) vind je ook op onze website: www.VOOP.be

Vragen? Opmerkingen? Geef ons gerust een seintje!

Kijken in de School

C.V.O. - de Taalleergangen te Strombeek.

Johan Royeaerd
pedagogisch adviseur

Miek Van de Velde
Directrice

Daniël Batteauw
adjunct-directeur

Dit keer zoemen we in op één van onze centra voor volwassenenonderwijs, nl. de Taalleergangen te Strombeek. We belichten niet de hele werking, dat zou ons wat té ver leiden. Wel pikken we er een aantal boeiende aspecten uit, die tonen dat de Taalleergangen in volle ontwikkeling zijn... én blijven.

Voluit noemt het 'Centrum voor Volwassenenonderwijs - Vrije Gesubsidieerde Taalleergangen v.z.w. - Onderwijs voor Sociale Promotie - Cultuurcentrum - Strombeek-Bever'. Dat is een hele mond vol. En inderdaad valt er ook een hele mond vol aan werking te bespeuren. Zoals de naam zegt is het centrum gebouwd rondom taalonderwijs. Er is, bijna vanzelfsprekend, Nederlands voor Anderstaligen of soms beter bekend als NT2. Er is Frans, Engels en Duits en de zuiderse landen zijn vertegenwoordigd met Spaans en Italiaans. Maar er is ook een basiscursus Pools en zelfs Chinees. Naast dit talengedeelte is recent gewerkt aan een doelbewuste diversificatie. Zo is er dit schooljaar een opstart gemaakt met een opleiding Koken, die direct met meerdere groepen uit de startblokken kon schieten. Er is zelfs een aanzienlijke wachtlijst. We moeten best maar 'ns vragen aan de school dat ze binnenkort wat recepties organiseert. Of zullen we eerder op reis gaan? Momenteel wordt namelijk ook druk voorbereid aan het lanceren van de opleiding 'Toerisme en Onthaal', een andere poot binnen de politiek van diversificatie. En er zit nog meer in de pijnlij...

De grotere taalgroepen hebben een eigen vakwerking. Vanaf dit jaar is de TGV, oftewel de Taalgroepverantwoordelijke, ook een meer officiële functie. Dit houdt onder meer in dat de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van deze mensen aanzienlijk uitgebreid zijn. Zo coördineren zij niet enkel de vakgroep, begeleiden de nieuwe collega's, zorgen voor het vlot doorgeven van testen maar sturen bv. ook extra-muros activiteiten aan of volgen momenteel een opleiding in coachingsvaardigheden, met als doel het behoud en de doorstroming van cursisten te verhogen.

De Taalleergangen functioneren mede dank zij een aantal werkgroepen. Elk behartigen ze belangrijke aspecten van de werking van het centrum, zaken die binnen de vakgroepen

niet aan bod kunnen komen. Aangezien instroom van nieuwe cursisten vermoedelijk bijna nergens nog een vanzelfsprekende zaak is, bouwt de Werkgroep Reclame aan een coherent beleid dat steeds weer nieuwe mogelijkheden in kaart brengt en uitprobeert. Het is in dit licht fijn te mogen vaststellen dat de voorzitter van de Raad van Bestuur van het centrum zelf ook mee in deze werkgroep zetelt, mede gezien z'n eigen competentie op dit terrein. De Werkgroep Evaluatie stroomlijnt het evaluatiebeleid. Met meerdere talen en tal van richtgraden is het geen sinecure alle evaluaties op een vergelijkbare manier te laten plaats grijpen. Didactische werkvormen krijgen letterlijk vorm binnen de Werkgroep Didactisch Materiaal. Hier wordt ook aardig wat boeiends verzameld en ter beschikking gesteld aan de collega's. En natuurlijk is er het Feestcomité. Wat zou een school zijn zonder? De organisatie van tal van activiteiten, in overleg met de vakgroepen, behoort tot één van de centrale werkvelden van deze mensen.

Ietwat apart staat de Werkgroep Zorgbeleid. Recent ontstaan als een antwoord op de evolverende visie en verwachtingen van de overheid, is deze werkgroep actief op tal van domeinen. Misschien lijken die zelfs niet direct met 'zorg' te maken te hebben, maar hoe smal of hoe breed definiëren we dit begrip? Kwaliteit is hét centrale woord binnen de Werkgroep Zorgbeleid. Zo is dit groepje aan de slag met het optimaliseren van het inschrijvingsbeleid, in nauw overleg met de mensen van het secretariaat, die trouwens ook vertegenwoordigd zijn binnen de werkgroep. Enquêtes die peilen naar de mate van tevredenheid van zowel cursisten als personeel komen ook aan bod. Telkens worden ook acties ondernomen om de tevredenheid verder te laten stijgen. Een andere klemtoon voor dit jaar is bv. de communicatie met het personeel: hoe kan deze zo efficiënt én effectief mogelijk gebeuren? Maar ook huisvesting blijft een aandachtspunt. Het centrum gebruikt namelijk een tiental verschillende cursusplekken. Dat geeft ongetwijfeld voordelen in het aantrekken van een sterk divers doelpubliek maar de kwaliteit van deze (gehuurde) lokalen is niet steeds wat voor een professionele manier van werken nodig zou zijn. En dus blijft het uitkijken naar weer een betere opportuniteit. Tot slot komt er vanaf dit jaar ook een aspect milieubeheer bij: scheiden van afval zal hierbij een eerste aandachtspunt vormen.

Zoals binnen alle scholen heeft ook hier het LOC een centrale plaats. Samen met de directie en het schoolbestuur geven zij vorm aan het beleid en zoeken samen naar mogelijkheden om de werking van het centrum blijvend te optimaliseren. Dit leidt wel eens tot verschillen in mening, maar het is stil waar het niet waait. En ligt in de diversiteit niet de grootste opportuniteit? De directie zelf, tweekoppig, is verdeeld in een algemene directie, die grotendeels ook het pedagogische luik opvolgt, en een adjunct-directie die mee het administratieve gebeuren vorm geeft.

Dit administratieve gebeuren wordt behartigd door vier mensen. Drie van hen werken deeltijds. Zij staan in voor de ellenlange lijst van taken die momenteel bij het administratief beheer van een school komen kijken. Maar ook de contacten met de cursisten nemen een belangrijke plaats in. Ook hier wordt blijvend gesleuteld aan het verbeteren van de kwaliteit. Zo is de balie vanaf begin van het huidige schooljaar ontdubbeld. Mits wat verbouwingswerken zijn er nu twee gescheiden balies, het geen bijvoorbeeld de inschrijvingen sterk ten goede komt. Dit is niet alleen voor de cursist een goede zaak, ook voor de secretariaatsmedewerkers zelf is het aangenamer werken wanneer er geen file van wachtenden voor je staat. De tijd van *'er zijn nog xx wachtenden voor u'* is gelukkig voorbij.

Vorig schooljaar is ook een grote bevraging gedaan bij het voltallige personeel. Bevraging naar het welbevinden. Enerzijds was dit een voorbereiding op het (decretaal verplichte) tevredenheidsonderzoek, anderzijds schiep deze reeks gesprekken de ruimte voor mensen om aan te geven wat er op hun hart lag of waar ze mogelijkheden zagen voor verdere verbetering van de werking van het centrum. In totaal vonden ruim dertig gesprekken plaats, zowel met leerkrachten als met medewerkers van het secretariaat. Dit betekent meteen ook dat het overgrote deel van de personeelsleden op de uitnodiging voor een gesprek is ingegaan. De onderwerpen die aan bod kwamen konden de hele werking van het centrum behelzen, maar focusten vooral op organisatie, lesgebeuren, taken van de leerkracht, samenwerking op school, motivatie bij het personeel, infrastructuur en publiciteit. Uit deze brede bevraging is een verslag gedistilleerd dat na bespreking binnen het LOC op een speciale personeelsvergadering werd terug gekoppeld naar het personeel. Vanuit deze reflectie zijn dan actievoorstellen gegenereerd, die vooral via de Werkgroep Zorgbeleid verder opgevolgd worden. Het realiseren van deze werkpunten is vanzelfsprekend niet op één jaartje geklaard. Aspecten als infrastructuur zijn zaken die grotendeels buiten de impact van de school vallen. Andere dingen, zoals het verder uitbouwen van het Open Leercentrum (ondertussen creatief herdoopt tot Parachute), nemen wat tijd tot je een optimaal forum hebt gecreëerd. Maar is de winnaar niet de verliezer die nooit opgeeft?

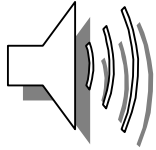
En dat geldt ook voor de toekomst van het centrum. De interne communicatie wordt momenteel verder verbeterd door een tweewekelijkse 'nieuwsbrief' waar niet alleen nieuwtjes in staan maar bv. ook herinneringen aan administratieve procedures of uitleg over formulieren of... Aan de lokalen wordt continu getimmerd, soms letterlijk. Recent konden er weer enkele nieuwe in gebruik genomen worden, zodat andere die vaak voor problemen zorgen niet langer hoeven gehoord te worden. Ook het verder optimaal gebruiken van het volledig vernieuwde multimedia lokaal biedt nog tal van mogelijkheden. En hoewel het voor leerkrachten die 'op verplaatsing' les geven niet steeds vanzelfsprekend is om zich naar dit lokaal te verplaatsen, worden toch grote inspanningen gedaan om de mogelijkheden van deze ondersteuning volop te laten renderen. En voorts zal ook het uitbouwen van de opleiding 'Toerisme en Onthaal' weer een nieuwe instroom creëren van cursisten, waardoor de uitstraling van de Taalleergangen weer een stukje rijker wordt. Maar... misschien is er dan weer ander werk aan de winkel: met koken en toerisme (en nog andere richtingen op komst) behoeven we misschien ook een andere naam. Enig idee? Beloning ongetwijfeld onder vorm van dessertjes.

C.V.O. – Vrije Gesubsidieerde Taalleergangen v.z.w. – Onderwijs voor Sociale Promotie – Cultuurcentrum – Strombeek-Bever'

Cultureel Centrum – Gemeenteplein, 1853 Strombeek-Bever

tel: 02/267 35 15 –

fax: 02/261 09 42

Oktober thema

Het nieuwe decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs: een verkenning.

Johan Royeaerd
Pedagogisch adviseur

Het decreet betreffende de kwaliteit in het onderwijs, dat inging op 1 september 2009, geeft een nieuw elan aan het verder en stelselmatig verbeteren van de kwaliteit van ons onderwijs. Het legt daarbij een expliciete klemtoon op de autonomie en verantwoordelijkheid van de school voor de eigen onderwijskwaliteit. Ook tak van zaken die op het niveau van scholengroep of scholengemeenschap worden geregeld zijn erin opgenomen. Het decreet geldt voor de gehele schoolwereld van basis-, secundair en volwassenenonderwijs, alsook voor de diensten die hiermee in verstand staan, zoals pedagogische begeleidingsdiensten of CLB's. En wordt ook aardig wat over de werking van de Inspectie in aangegeven.

Het nieuwe decreet bouwt verder op de bouwstenen van het decreet van 1991. In dit decreet van 17 juli 1991 betreffende de inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten werden de contouren geschetst voor een vernieuwde vorm van kwaliteitsbevordering maar ook kwaliteitsbewaking binnen het onderwijs. Een duidelijk onderscheid werd daarbij gemaakt tussen doorlichting, begeleiding en nascholing. Dit decreet gaf instellingen heel wat autonomie om aan hun eigen kwaliteitsbeleid te werken. Instellingen bepaalden voortaan ook grotendeels zelf in welke mate ze gebruik maakten van het aanbod door de begeleidingsdienst. Alleen de doorlichting bleef een verplichtend karakter behouden.

Het huidige decreet legt een aantal nieuwe accenten die ook in de toekomst de kwaliteit van ons onderwijs moeten garanderen. Uitgangspunt hierbij is dat elke instelling of centrum moet voldoen aan een stel kwaliteitseisen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat de onderwijsreglementering gerespecteerd wordt of dat de eigen kwaliteit van 'samen school maken' op systematische wijze onderzocht en opgevolgd wordt. Hoe dit gebeurt kan de instelling zelf bepalen. Maar ook het belang van beleidsvoerend vermogen om die kwaliteit te realiseren wordt sterker beklemtoond. Ook hier kan de instelling zelf kiezen op welke wijze zij dit doet.

Om hun kwaliteit te bewaken en verder te bevorderen hebben instellingen recht op begeleiding door een pedagogische begeleidingsdienst. Ook nascholing, het geen toch onlos-

makelijk verbonden is met kwaliteitszorg, hoort hierbij. Het decreet stipuleert trouwens dat nascholing een opdracht is van de pedagogische begeleidingsdienst.

De taken van de pedagogische begeleidingsdienst worden in het decreet als volgt omschreven:

1. scholen en centra ondersteunen bij het realiseren van hun pedagogisch project;
2. hen ondersteunen bij het bevorderen van de onderwijskwaliteit;
3. hen begeleiden bij de uitwerking van actiepunten;
4. innovaties aanreiken;
5. aanbodgerichte nascholing aanreiken;
6. overleg plegen met onderwijsactoren op vlak van kwaliteit;
7. participeren in het aansturen of opvolgen van verbeterinitiatieven die door de overheid worden aangeboden.

Opdat de overheid de uitvoering van deze taken door de pedagogische begeleidingsdiensten zou kunnen opvolgen verwacht zij voortaan dat drie documenten worden opgesteld. VONAC zit momenteel in de eindfase van de redactie van haar documenten (de einddatum is 3 november 2009). Het gaat hierbij enerzijds om een instrument dat voor een periode van drie jaar opgesteld wordt, namelijk het begeleidingsplan. Anderzijds komt er een werkingscode en tenslotte is er jaarlijks een overzicht van de eigen werking via een jaarverslag.

Het nieuwe decreet op de kwaliteit van onderwijs regelt verder aspecten als de personeelsformatie, de verlofstelsels en de werkingsmiddelen van de pedagogische begeleidingsdiensten. Maar tevens worden in de tekst een aantal aspecten van de rechtspositieregeling van pedagogische begeleidingsdienst en inspectie gewijzigd. Zo wordt het ambt van inspecteur voortaan één ambt. Er is dus niet langer sprake van inspecteur BaO, SO, VO of CLB. De bepalingen m.b.t. functiebeschrijving en evaluatie zijn voortaan ook van toepassing op de personeelsleden van de pedagogische begeleidingsdiensten. En ook alle aspecten van de aanwerving en aanstelling van inspecteurs staan in het nieuwe decreet beschreven.

We hadden het tot nu toe over instellingsinterne kwaliteitsopvolging. Dus door de school of het centrum zelf, met ondersteuning door de pedagogische begeleidingsdienst. Wat de externe kwaliteitszorg betreft blijft de bevoegdheid bij de inspectie. Het nieuwe decreet regelt en verandert nogal wat bepalingen omtrent de werking van de inspectie. Doorlichtingen blijven de kerntaak van de inspectie maar de aanpak verandert. Het gebruik van het CIPO-referentiekader wordt nu decretaal verankerd. Dit CIPO-model is hetzelfde voor alle onderwijsniveaus en voor CLB. De inspectie licht vanaf 01-09-2009 door op basis van het schoolprofiel. Dit komt tot stand op basis van vooronderzoek, gegevens uit databanken en (eventueel) het vorig inspectieverslag. De inspectie kan ervoor opteren om slechts bepaalde aspecten van een school door te lichten (gedifferentieerd doorlichten). Wanneer de inspectie een ongunstig advies uitbrengt, zal zij voortaan aangeven of de instelling zonder of met externe ondersteuning de vastgestelde tekorten kan remediëren.

Meer concreet zijn in deze inspectie 'nieuwe stijl' (gedifferentieerde doorlichting) een aantal verschuivingen ingebouwd. Zo is meer rekening gehouden met specifieke vragen en zorgen van onderwijsinstellingen en stakeholders in verband met een meer gedifferenti-

eerde aanpak van de doorlichtingen. Gedacht kan hier worden aan zaken als een gelijke behandeling die toch rekening houdt met de eigen identiteit en het respect heeft voor het groeiproces, of de angst voor een louter cijfermatige benadering en reductie van onderwijskwaliteit met focus op negatieve resultaten. Ook de motivering voor een gedifferentieerde aanpak van de doorlichtingen heeft meer aandacht gekregen. Zoals reeds vermeld blijven CIPO- en schoolindicatoren de basis vormen voor een eerste globale inschatting van de kwaliteit van de onderwijsinstelling in relatie tot de output. Er wordt hierbij meer aandacht besteed aan de keuze van de referentiegroepen waartegen de resultaten van iedere individuele onderwijsinstelling geplaatst kunnen worden.

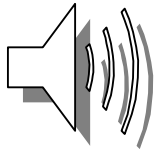
De wijze waarop de onderwijsinspectie vervolgens tot een interpretatie komt van dit beeld houdt voortaan rekening met het specifieke karakter van iedere onderwijsinstelling. Voor die interpretatie worden vier informatiebronnen aangesproken:

- het standaardrapport van de individuele instelling, gesitueerd binnen een aantal specifieke en relevante referentiegroepen;
- het informatiedossier met de informatie uit een schriftelijke bevraging van de instelling;
- informatie uit het school-, centrum- of academiédossier beschikbaar bij de onderwijsinspectie;
- en verder informatie uit gesprekken, observaties en documentenanalyse op basis van een kort bezoek van één dag.

Dit alles verloopt voor alle onderwijsinstellingen gelijk. Vervolgens kan de onderwijsinspectie ook een verdiepend onderzoek voorstellen. De wijze waarop dit gebeurt ligt inmiddels eveneens vast. Alles resulteert uiteindelijk in een kwaliteitsoordeel over de instelling waar (hopelijk) iedereen beter van wordt en die een maximale transparantie garandeert.

Het hele gebeuren creëert ook voor onze VOOP-scholen –en voor de eigen begeleidingsdienst VONAC- een aantal boeiende uitdagingen. Voor een kleine koepel is het niet vanzelfsprekend om alle expertise in huis te hebben om dit hele proces blijvend tot een goed einde te brengen. Daarom wordt ook samen gewerkt met de schoolwereld rondom ons. Met momenteel twee (deeltijdse) pedagogische adviseurs is begeleiden van het volledige schoolgebeuren geen haalbare kaart. Daarom maken we keuzes op basis van de specifieke vragen van de scholen en de eigen competenties van de betrokken adviseurs. Nascholing zal de komende jaren ook een centraler plaats krijgen. Het initiatief 'Met VOOP aan zee' op 16 oktober '09 was in die zin een geslaagde eerste stap met twee korte nascholingen, gevolgd door een welverdiend etentje, dat ook de samenhangigheid tussen de directies verhoogt. Dit initiatief wordt de komende jaren een vaste waarde. Daarnaast komen er ook eigen nascholingen (eentje in het voorjaar omtrent functioneringsgesprekken zit al in de pijplijn). Binnen het volwassenenonderwijs wordt in samenwerking met VOCVO een kwaliteitsmeter uitgewerkt. De begeleiding zal mee instaan voor het optimaal gebruik van dit nieuwe instrument.

En zo zullen er de komende jaren ongetwijfeld nog tal van aandachtspunten aan de oppervlakte komen. Aan ons om daar op een adequate manier gevolg aan te geven. Het is en blijft een hele klus, maar de aanhouder wint. Zegt het liedje niet: 'we zullen doorgaan...?'

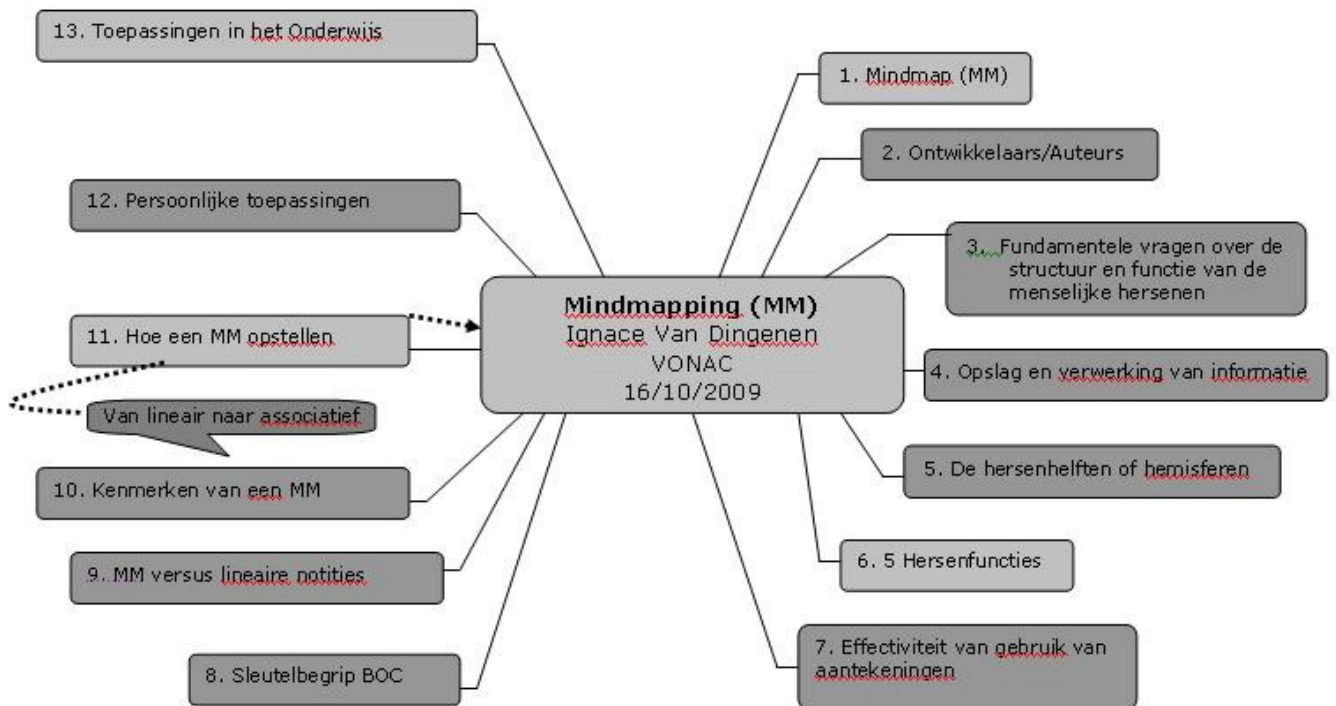
Prikbord

Deze rubriek staat open voor eenieder die zich geroepen voelt iets te vragen, te suggereren, op te merken, te informeren...

Met VOOP aan zee!

VONAC organiseerde een eerste studiedag VOOP-directies, met als thema's **Mindmapping & Mindfulness**.

De verwachtingen waren hoog gespannen toen we op vrijdag 16/10 op het Domein Westhoek in Oostduinkerke aankwamen. Vooral ons brein zou in de kijker geplaatst worden en 's ochtends kregen we een boeiende uiteenzetting van de heer Ignace Van Dingenen over de aanpak en mogelijkheden van **mindmapping** (zie MM hieronder).

Deze krachtige grafische techniek ontsluit het potentieel van de hersenen en laat hen associatief i.p.v. lineair denken. De kunst bestaat er dus in om informatie in basale orderingsconcepten (BOC's) om te zetten en deze verder te ordenen en hiërarchieën duidelijk te maken waarbij er veel met kleur, lettergrootte en accentueringen wordt gewerkt. Daardoor kan heel veel tijd bespaard worden en kan het verslag van bv. een vergadering beperkt worden tot 1 A4 i.p.v. 4 velletjes lineair verslag. Het zal ook veel beter onthouden worden door de visueel stimulerende, veelkleurige en multidimensionele clusters. Hiervoor zijn

verschillende softwareprogramma's op de markt (o.a. Mind Manager Pro 7) en hun voor- en nadelen werden belicht. Iedereen was enthousiast en de voordelen van mindmaps voor het onderwijs werden in de oren geknoopt.

Na een heerlijke vislunch gaf mevr. Sybille Decoo van Itam ons een voorsmaakje van **mindfulness**, het trainen van de aandacht, een techniek die ongeveer 2500 jaar oud is en toen in zijn oorspronkelijke vorm werd beoefend door Boeddha. Het bleek een schijnbaar eenvoudige methode waarbij de aandacht d.m.v. concentratie gecentreerd wordt op één punt bv. ademhaling. Er werd vastgesteld dat het in onze "innerlijke wereld" zelden rustig is en dat we continu denken, oordelen, opinies vormen... Zo zien we dus de werkelijkheid door de filter van onze eigen geschiedenis, onze opinie, onze wensen,... D.m.v. meditatie moeten we deze stroom van gedachten en emoties in onszelf eigenlijk oordeel- loos opmerken en de werkelijkheid zien zoals ze zich aandient, zonder innerlijke sto- orenders, en kunnen genieten van het nu. Dit bleek niet gemakkelijk voor de deelnemers in één sessie maar meer informatie kan gevonden worden op de Itam-website (www.itam.be).

Voor het koud en warm herfstbuffet werd er nog een flinke strandwandeling gemaakt en er werden reeds afspraken gemaakt voor de concrete invulling van een 2de "Met VOOP aan zee"-dag op **vrijdag 15/10/2010**. Reserveer deze datum al in jullie agenda en hou onze volgende Eigen-Wijs in het oog!

Verslag: Jeanine Billens

 Voor meer informatie en foto's, surf naar onze website www.voop.be en klik op de fotogalerij.

De nieuwe VOOP-website est arrivé!

Juicht allen! VOOP en VONAC lanceerden eerder deze maand hun volledig vernieuwde website. Nieuw kleedje, nieuwe mogelijkheden, nieuwe informatie. Ga dus gauw eens een kijkje nemen; heb je opmerkingen? Aarzel dan niet om ze door te sturen via 'Contact'.

 www.voop.be

Kurzweil 3000.

Kurzweil 3000 is het meest complete Nederlandstalige softwarepakket voor mensen met dyslexie of andere leesproblemen. Het programma helpt bij lezen, schrijven en studeren. De combinatie van het uitgebreide pakket hulpmiddelen en de krachtige tekstherkenning (OCR), gekoppeld aan een spraakweergave van hoge kwaliteit (tekst -naar - spraak) biedt mensen met lees - en schrijfproblemen de mogelijkheid om geschreven informatie zelf- standig te verwerven en te verwerken.

Zowel heel jonge kinderen (vanaf 3e lj, GLO, BLO), als adolescenten (ASO, TSO, BSO), studenten (hogeschool en universiteit) en volwassen (in werksituatie) compenseren hun lees - en schrijfproblemen met één en hetzelfde programma. Kurzweil 3000 is het enige compenserende programma, dat u toelaat om niet alleen met tekstdocumenten (zoals TXT, DOC/Word, RTF), maar ook met beelddocumenten (zoals PDF, KES, BMP) te werken. Daardoor is al het bestaande les- en toetsmateriaal onmiddellijk bruikbaar en snel toegankelijk.

Het programma vindt zijn oorsprong in voorleessoftware voor blinden en werd specifiek verder ontwikkeld voor slechtzienden. Ondertussen heeft het programma reeds volop bewezen ook voor dyslectici van onschatbare waarde te zijn.

Sensotec nv is een Vlaamse KMO opgericht in 1986, actief op de markt van hulpmiddelen voor sensorieel gehandicapten. Sensotec ontwikkelt technologische hulpmiddelen voor personen met een leesbeperking.

Sensotec richt zich vooral op onderzoek en ontwikkeling van software en hardware om teksten en communicatie in het algemeen via vergroting, braille en spraak toegankelijk te maken voor blinden, slechtzienden en andere personen met een leesbeperking.

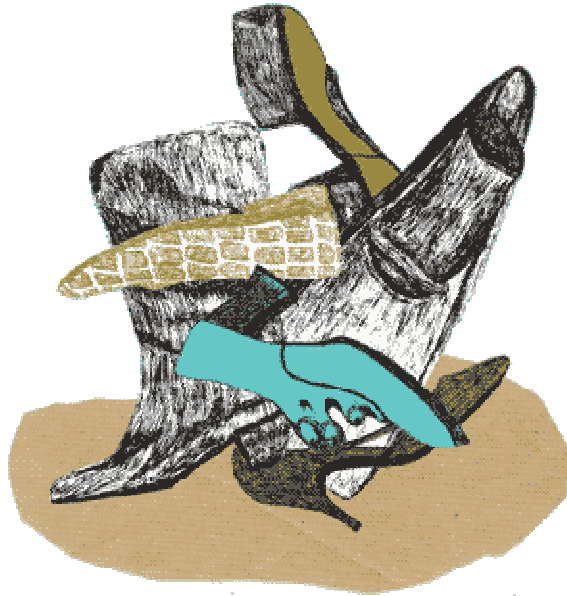
Naast de ontwikkeling en verkoop van eigen producten zorgt Sensotec nv ook voor de lokalisatie (aanpassing aan taal en landgebonden kenmerken) en distributie van technologische hulpmiddelen, ontwikkeld door buitenlandse firma's.

Sensotec is ook gespecialiseerd in compenserende oplossingen voor personen met dyslexie.

🔍 Meer informatie vind je op www.sensotec.be of via info@sensotec.be of op telefoonnummer 050/39 49 49.

Casa Blanca

Casa Blanca creëert artistieke en kunsteducatieve projecten voor kinderen, jongeren en families en richt zich in het bijzonder op het aspect van de kunst- en cultuurbeleving. Casa Blanca is gefascineerd door hoe kinderen en jongeren naar kunst kijken, hoe ze cultuur ervaren en wat er in hen omgaat op het moment dat ze voor een kunstwerk staan. Casa Blanca wil dit moment onderzoeken, versterken, begeleiden, omkaderen,... en heeft de ambitie om van kunstbeleving een unieke ervaring te maken.

bron: Casa Blanca vzw

Casa Blanca is opgericht door Sarah Beel en Barbara Beel. Zij bepaalden vanaf het begin het karakter, de stijl en de inhoud van de organisatie en zijn de bedenkers van alle 'Casa Blanca-projecten'. De realisatie van de projecten gebeurt in samenwerking met een uitgebreid netwerk van professionele medewerkers en kunstenaars.

Casa Blanca is de basisstructuur voor de projecten van de zussen Beel. De structuur kan gezien worden als een leeg huis, zonder franjes of luxe, een plek waar je steeds opnieuw kan beginnen, een 'Casa Blanca'. Jaarlijks wordt dit lege huis gevuld met projecten die een duidelijke link hebben met de vooropgestelde missie.

Casa Blanca wil zich bij de ontwikkeling van haar projecten in de periode 2009-2013 toelleggen op volgende thema's en vragen:

OORTJES

Hoe kunnen geluidsbestanden op MP3-spelers of audiogidsen de kunstbeleving versterken voor de doelgroep van kinderen, jongeren en families? Kan Casa Blanca een specifieke 'audiogids-dramaturgie' voor deze doelgroep ontwikkelen? Kan een MP3-speler het medium worden van een artistiek project? Hoe kunnen audiogidsen worden gebruikt buiten de gevestigde muren van een museum? ...

KUNST/SPEL

Er zijn heel wat raakpunten tussen kinderspel en een artistiek proces: verbeelding, vrijheid, experiment,... Kunnen kinderen via hun spel kunst ontdekken? Kan spelen de instap zijn naar kunstbeleving? Kan Casa Blanca methodieken, materiaal, sessies ontwikkelen die spel en kunstbeleving in elkaar laten overgaan?...

PODIUMKUNSTEN

Sarah Beel en Barbara Beel willen als podiumkunstenaars verder zoeken naar hun eigen stijl en eigen verhaal. Ook als kunstenaars willen ze het doelpubliek van kinderen, jongeren en families raken met kunst.

PROJECTEN OP MAAT

Casa Blanca wil haar expertise ter beschikking stellen van het culturele veld en doet dit in de vorm van 'op maat' uitgewerkte projecten en educatief materiaal voor een zeer diverse groep van culturele instellingen.

🔔 Voor meer informatie en het aanbod, surf naar: www.casablancavzw.be of mail naar info@casablancavzw.be of telefoneer naar: 0473/981321.

Coke

...is een pakkend verhaal voor jongeren over drugsverslaving. Een boek over een bijzonder actueel thema, geschreven door Vera Van Renterghem.

Wat als je half Colombiaan en half Belg bent en het Colombiaanse deel misschien stinkend rot is? Jorge weet het allemaal niet meer wanneer de vragen over zijn vaders geheimzinnige jeugd in Colombia onbeantwoord blijven. Hij grijpt steeds meer naar zijn enige vriend, cocaïne. Hij ontvlucht zijn zwijgzame vader, zijn bezorgde moeder en zijn kattige tweelingzusjes en belandt in een eenzame wereld. Zelfs zijn trouwe metgezel, zijn fototoestel, laat hij achter, want geen enkele foto laat nog zien wat hij voelt. Terwijl Jorge stilaan het ware verhaal van zijn vaders jeugd ontdekt, wordt cocaïne steeds meer zijn vijand. Coca, drugsmafia, moord, guerilla,... Wie verbergt het grootste geheim? Hij of zijn vader?

🔔 prijs: 14,95 Euro, (ISBN 978 90 448 1121 6), uitgegeven bij Clavis of surf naar www.veravanrenterghem.com

Vitaminen voor een gezondheidsbeleid op school.

Een stuk fruit in plaats van het koekje op de speelplaats, geen suikerhoudende dranken meer in drankautomaten, een bewegingsstimulerende speelplaats, zorg voor het welbevinden, ... Dat gezondheidsbevordering bij kinderen en jongeren ook een zaak is van het onderwijs, mag blijken uit de talrijke initiatieven voor een gezonde leer- en leefomgeving op school.

Maar hoe moeten schoolteams dit concreet aanpakken?

Bij de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) verscheen zopas *Vitaminen voor een gezondheidsbeleid op school*. Dit praktijkhandboek wil iedereen inspireren die betrokken is bij het gezondheidsbeleid op school: leraren en gezondheidscoördinatoren, schooldirecteurs, CLB-medewerkers, pedagogische begeleiders, ... Ook toekomstige leraren en hun docenten in de lerarenopleiding behoren tot de expliciete doelgroep van deze publicatie.

🔔 Meer informatie vind je op www.vlor.be of op het secretariaat bij mevrouw Mireille Pauwels, mireille.pauwels@vlor.be.

Humor en onderwijs

Abonnementenservice

Iedereen waar we aan dachten heeft een exemplaar van deze nieuwsbrief in de bus gekregen. Toch zullen er geïnteresseerden tussen de mazen van het geheugen geglipt zijn. Vergeef het ons en wees niet boos; laat ons gewoon even weten wie ook nog graag een exemplaar wil ontvangen en we sturen graag dit en alle andere komende nummers op!

Contacteer Katty: E-mail: keliass@vub.ac.be

Adres : **VONAC vzw**

P/a VUB/IDLO, lokaal 3B210

Pleinlaan 2

1050 Brussel

Agenda¹

Onderwijs, dagelijkse kost?

Op dinsdagnamiddag **17 november** wordt in het Hendrik Consciencegebouw de aftrap gegeven van de sensibiliseringscampagne 'Onderwijs: Dagelijkse kost?' in aanwezigheid van Vlaams minister van Onderwijs Pascal Smet. Doelstelling van de campagne is zoveel mogelijk scholen in Vlaanderen effectief aan te zetten tot een kostenbeheersend beleid. Tijdens deze openingsplechtigheid zal er aandacht besteed worden aan het kaderen van de thematiek: "Waarom is het belangrijk dat er gewerkt wordt aan het beheersen van de kosten in scholen?" De Koning Boudewijnstichting presenteert de resultaten van een verkennend onderzoek waarin verschillende actoren uit het onderwijslandschap (directies, ouders, verenigingen waar armen het woord voeren, LOP's, leerkrachten,...) rond het thema 'kosten op school' werden bevraagd. Veel aandacht gaat uit naar mogelijke oplossingen en aanpakken. Een aantal van de voornoemde groepen zullen reageren op de bevindingen van deze voorstudie. In het tweede deel van de namiddag ondertekenen de koepels van inrichtende machten en het GO! een verklaring waarin ze het belang van het werken aan kosten in scholen erkennen en zich engageren om er rond te werken. Tot slot stellen we het programma voor van de vijf provinciale doe- en werkdagen in het voorjaar van 2010, die i.s.m. de Vlaamse provincies worden georganiseerd. Tussendoor is er ruimte voor korte uitwisselmomenten en reflectie vanuit de zaal. Minister Pascal Smet zal deze kick-off afsluiten.

Onderwijs, dagelijkse kost?

- 🔔 De kick-off 'Onderwijs, dagelijks kost?' heeft plaats op dinsdag 17 november 2009 van 13.30 tot 17.00 uur in het auditorium van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming Hendrik Consciencegebouw Koning Albert II-laan 15 1210 Brussel.
- 🔔 Gelieve uw deelname te bevestigen per mail bij Greet Massart: massart.g@kbs-frb.be, dit tegen eind oktober ten laatste.

---

¹ In deze rubriek is het niet onze bedoeling het totale aanbod van nascholingen, lezingen, cursussen, enz in Vlaanderen weer te geven. De selectie gebeurt volledig ad random, zonder wie of wat dan ook te willen bevoordelen of benadelen.

Ook het Centrum Nascholing Onderwijs van de Universiteit Antwerpen opent haar academische deuren dit jaar met een ruim aanbod aan nascholingen.

 voor meer informatie, surf naar www.ua.ac.be/cno

Open Vocvo-dag

Januari 2010, een nieuw jaar, een nieuw begin! Vocvo zet het jaar goed in en opent zijn deuren voor lesgevers en administratieve medewerkers. Ze willen graag tonen wat hun dynamische teams ons te bieden hebben. Tijdens één van de opendeurdagen kan je o.a. kennismaken met de diensten van hun bibliotheek, je komt te weten hoe de Wablieft-krant tot stand komt, je wisselt ervaringen uit met hun administratieve medewerkers, en nog veel meer! Daarnaast is er ruimte voor een informele babbel met al de Vocvo-medewerkers.

 Een gedetailleerd programma volgt later, maar houd alvast één van deze namiddagen vrij in je agenda: maandag 25, donderdag 28 of vrijdag 29 januari 2010.

Wablieft-boeken op de boekenbeurs.

De eerste zes Wablieft-boeken in duidelijke taal zijn er! Wablieft presenteert mooie, grappige en spannende verhalen in duidelijke taal voor volwassen lezers. Rachida Lamrabet, Pieter Aspe, Rudi Vranckx, Johan Lambrechts en andere auteurs werkten mee aan deze eerste zes Wablieft-boeken.

Op dinsdag **10 november** om 18u30 stelt Wablieft op de Boekenbeurs in Antwerp-Expo de boeken en de bijbehorende introductiemap met een schat aan ideeën en lestitips voor. Wablieft licht die avond een tipje van de sluier. Hoe praat je met cursisten over boeken? Hoe organiseer je een leesclub in de bib? Cécile van Humbeeck (HOB Brussel) komt haar ervaring als leesclubbegeleidster uit de doeken doen en Wablieft interviewt Bavo Dhooge, die exclusief voor de Wablieft-reeks het verhaal *Stop!* schreef.

 Wablieft geeft samen met Standaard Uitgeverij-Manteau 50 vrijkaarten weg voor 10 november. Die avond is de boekenbeurs open tot 22u. Bel naar 015 44 65 14 of mail naar boeken@wablieft.be en laat weten of je één of twee vrijkaarten wenst. Vergeet niet je adres door te geven. Wablieft stuurt de kaarten op naar de winnaars.

